

Nieuwe portable ontvanger

De Sangean ATS-909: een sterke ontvanger

Een jaar of zes geleden waren ontvangers van Sangean nog niet in Nederland te koop. Terwijl buitenlandse bladen enthousiast schreven over de producten van dit merk, kon Peter van der Wal zich slechts tijdens tripjes naar Azië in de tax-free winkels verlustigen aan de modellen van Sangean. In den vreemde een ontvanger kopen, ging hem weer iets te ver... Gelukkig kwam onlangs de nieuwe ATS-909 op de markt. Eindelijk kon onze auteur met een Sangean aan de slag!

PETER VAN DER WAL

De ATS-909 is de duurste uitvoering en biedt SSB, waarbij afstemstappen mogelijk zijn van 40 Hz. Hiermee moet je SSB kunnen beluisteren. Bovendien, als de ontvanger dat goed aankan, heeft hij genoeg in huis om een meer dan gemiddelde portable te zijn. De ATS-909 ziet er fraai uit: hier is duidelijk een echte vormgever aan het werk geweest. De kast is antracietgrijs, licht afgerond en voorzien van prettig te bedienen druktoetsen. Opvallend is het zeer ruime display (vier bij acht centimeter), dat verdraagt dat de ontvanger vrij veel te bieden heeft. Het display toont in de uit-stand de tijd, het symbool RDS en een aantal velden waarin bij het aanzetten de frequentie en de signaalsterkte verschijnen.

Eerst de toetsenbezetting maar eens bekijken. Rechtsboven is de aan/uit-toets geplaatst. Deze kan zoals later blijkt, net als alle andere toetsen tegen abusievelijke bediening worden beschermd door de key lock-toets te gebruiken. Prettig als de ontvanger

in zijn beschermende hoes in de koffer zit, en dus per ongeluk aangezet zou kunnen worden. Later blijkt dat de Key Lock toets ook abusievelijk bediend kan worden, zodat het enige verbazing oplevert, als de ontvanger de volgende dag niet aan wil ...

De naast het display geplaatste toets fast/slow/ stop geeft al aan dat de afstemming met diverse snelheden kan worden uitgevoerd. De Nederlandstalige handleiding leert dat tot 40 Hz per stapje kan worden gemaakt. Dat moet voldoende zijn voor een goede SSB of weerkaartontvangst en daar gaat het nu om. Alleen kan niets de waarheid vertellen over de bij SSB gebruikte bandbreedte, maar daar komen we later in het gebruik wel achter.

De ATS-909 bezit twee toetsen die duidelijk betrekking hebben op het 'tijdgebeuren'. Als we op het toetsje 'set' drukken, verdwijnt de tijd uit het display. Aangezien het vervelend is om de hele handleiding na te pluizen, toetsen we voor de aardigheid

De ATS-909 ziet er fraai uit. Het zeer ruime display verradt dat de ontvanger vrij veel te bieden heeft.

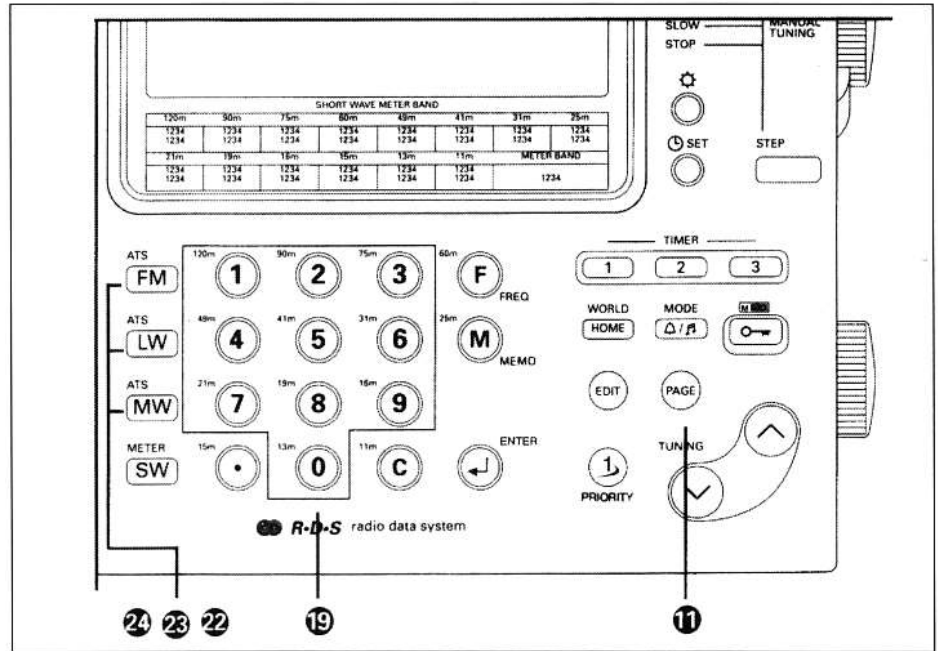
domweg de tijd in: uren, gescheiden door een punt van de minuten. En verdraaid, de tijd staat in het display. Uitermate gebruikersvriendelijk! Een toets met een zonnetje zorgt ervoor dat de klok de zomertijd aanneemt. Omdat deze toetsjes verdiept zijn opgesteld, zijn ze vrijwel onmogelijk per ongeluk te bedienen.

Eronder vinden wij drie toetsen gemerkt 1, 2 en 3 met als kenmerk 'timer'. Dat betekent helaas niet dat er in deze ontvanger drie tijdsblokken kunnen worden aan- en uitgezet; er kunnen alleen 3 wektijden worden ingegeven. Er is een sluimerfunctie aanwezig, die de wekker na 5 minuten opnieuw tot leven brengt. Het is dus rustig wakker worden met de ATS-909! Het 'world' toetsje biedt de mogelijkheid om de wereldtijd of de lokale tijd als standaard te

kiezen. Bevestiging van de keuze vindt gewoon plaats met de 'enter' toets. Logisch en gebruikersvriendelijk. De eenvoud van het numerieke toetsen is erg aantrekkelijk. Domweg de 'F' van frequentie intoetsen, eventueel een punt als scheidingstek. 3.777 of 3777 en dan 'enter'; de ATS-909 vindt alles best. Hij is tolerant ten opzichte van verschillende manieren van frequentie-invoer. Bijzonder prettig!

Verwarring

De 'M' van memory veroorzaakt enige verwarring. De handleiding moet er aan te pas komen. Enige studie leert ons dat voor elke band één of meer pagina's met elk negen geheugenplaatsen beschikbaar zijn. Om precies te zijn: FM: 2 pagina's met 9 geheugenplaatsen, MG: 2 pagina's met 9 geheugenplaatsen, LG: 1 pagina met 9 geheugenplaatsen en KG: 29 pagina's met elk 9 geheugenplaatsen. Dat ziet er uit als een goede verdeling. Op de kortegolf zijn de eerste 26 pagina's deels met populaire stations 'gevuld' waarbij ook de stationsnaam in het alfa-numerieke display wordt getoond. Pagina 27 t/m 29 kunnen zelf worden ingevuld. Al met al zijn er 306 geheugenplaatsen beschikbaar, die dus ook elk van een eigen naam kunnen worden voorzien. Het kiezen van een station uit het geheugen is vrij simpel. 'Page' indrukken brengt u in de geheugenmode. Met de up of down toetsen bladert u door de pagina's. Met 'enter' bevestigt u de keuze voor een bepaalde pagina, (bijvoorbeeld die van de Wereldomroep). Nu kunnen met de cijfertoetsen de acht frequenties die zijn opgeslagen, worden gekozen. Deze procedure kan in de handleiding niet worden teruggevonden. Het opslaan in de geheugen en verwante handelingen zijn ook vrij eenvoudig. De cijfertoetsen verdienen nog enige aandacht. Bij elke cijfertoets is een bandindicatie te zien. Indrukken van de toets '1' met bij-schrift 120 m doet de ontvanger naar de 120 meter band springen. Zo zijn alle omroepbanden met één toetsaanslag te activeren. Ook de vier bandtoetsen hebben een bijzondere functie. Langer dan twee seconden indrukken brengt het ATS ofwel Automatic Tuning System tot leven. De ontvanger slaat na enige tijd zoeken zelfstandig de sterkste stations op. Dit systeem werkt alleen op de lange golf, middengolf en FM. Op de korte golf werkt dit ATS systeem uiteraard niet. De overweldigende hoeveelheid stations zou het geheugen snel doen vollopen.

Probleem

Er is eigenlijk maar één probleem waar we maar niet uitkomen. De handleiding vermeldt een standby uitgang waarmee een cassette-recorder kan worden 'bestuurd'. Wat men hieronder verstaat wordt niet helder. Bij het programmeren van de timer kan alleen een 'aan' tijd te voorschijn worden getoverd. Het uitschakelen van een recorder wordt wat moeilijker, of zien we iets over het hoofd? De handleiding laat de gebruiker hier lelijk in de steek. Dus moeten we maar vertrouwen op het automatisch uitschakelen van de ATS-909 na 60 minuten in de 'timerstand'. Niet echt fraai, maar er valt mee te leven. Inmiddels zijn we bij de zijkant van het apparaat aangekomen, en die is beslist de moeite waard. Om enige 'bedieningsorganen' te noemen: links bovenaan het apparaat treffen wij een RF verzwakker aan. Niet onverstandig van een fabrikant om voor de mogelijk zwakkere kant van een portable een compensatiemogelijkheid in te bouwen. Hoofdzakelijk tijdens het gebruik van de 7 meter lange draadantenne kan oversturing optreden, vooral 's avonds als de signalen op de midden- en kortegolf bijzonder sterk worden. De verzwakker staat toe het antennesignaal zo te verzwakken dat ontvangst zonder storing vaak goed mogelijk is en is werkelijk een sterk punt van deze ontvanger! Een audiuitgang maakt het mogelijk bandopnamen te maken. Natuurlijk ontbreekt een hoofdtelefoonuitgang niet op de ATS-909. Jammer dat het minimum geluidsniveau aan de hoge kant is. Bij een minimale verdraai-

Detail van het 'toetsenbord': de ontvanger laat zich logisch en gebruikersvriendelijk bedienen

ing van de draaiknop doet het geluidsniveau de trommelvliezen beuken. Echt een schoonheidsfoutje, ondanks het fraaie -ruisarme- stereosignaal, dat hiermee te beluisteren valt. De rechterzijde van de portable biedt ruimte aan de afstemknop. Door zijn klikjes en zijn niet gladde gang is het niet echt een genot om hiermee te werken. Door de uitgebreide geheugenfuncties, en de automatische zenderopslag zullen wij hier ook niet al te vaak gebruik van maken. Een 9/10 kHz keuzeschakelaar stelt ons in staat om het in Amerika of in Europa gebruikte middengolfraster te gebruiken. Een mono/stereo schakelaar spreekt voor zich. Dat deze schakelaar bij AM ontvangst 'AM smal en breed' mogelijk maakt is leuk. De handleiding vermeldt niet of er iets met verschillende middenfrequentiefilters wordt gedaan.

Voortreffelijk

Het is zondag en het plaatselijke amateur-net begint om 12.00 uur. De ATS-909 wordt aan de veertig meter lange draad geknoopt en we wachten af op wat er gebeurt. In eerste instantie verwachten we een dikke brij van achtergrondherrie, ontstaan door oversturing. Tot onze grote verbazing hoeven we de verzwakker slechts zelden een beetje terug te draaien om een ietwat rustiger ontvangst te verkrijgen. Rustig over de 80 meterband draaiend kan worden geconcludeerd dat iets meer te horen valt dan op

De karakteristieken van de ATS-909

- Groot, overzichtelijk display met goed leesbare weergave van frequentie
- Weergave van zendernaam door RDS functie (op FM)
- Precisielok, bijgesteld door RDS Clock Time functie
- Weergave van signaalsterkte en batterijconditie
- Goede verlichting
- Toetsenbeveiliging
- Directe invoer van frequenties
- Afstembaar van 153 tot 29999 kHz
- Direkte keuze van 14 omroepbanden
- Automatische geheugenopslag
- Herkenning van sterkste zenders in het kortegolfbereik
- Geheugens in kortegolfbereik door fabriek geprogrammeerd (herprogrammeerbaar)
- 306 geheugenplaatsen
- Oproep van geheugenplaatsen d.m.v. cijfertoetsen
- Eén voorkeuzender onder speciale toets
- Kleinste afstemstap 40 Hz (AM en SSB)
- Tijd omschakelbaar tussen lokale en UTC tijd
- 42 tijdzones kiesbaar
- Weksysteem, 3 wektijden naar keuze
- Correctie toets voor foutieve invoer
- E (error) symbool in display bij foutieve invoer
- Sluimer functie 10 - 90 minuten
- Hoofdtelefoon (stereo) aansluiting
- Cassetterecorder kan met timer worden ingeschakeld
- Aansluiting voor netadapter
- Uitklapsteun voor stabiel opstellen.

onze oude trouwe JRC, dat komt vrijwel zeker doordat er in de Sangean geen apart SSB filter beschikbaar is, waardoor ook naastgelegen signalen enigszins hoorbaar zijn. De audiokwaliteit is voortreffelijk. De afstemstapjes van 40 Hz blijken in dit geval prima te zijn. Wanneer 's avonds beide ontvangers worden aangezet, nemen we tot onze verbijstering waar dat zelfs op 40 meter, waar bijna elke ontvanger, zelfs de betere, onder oversturing gebukt gaat, de ATS-909 verbluffend rustig blijft. Alleen bij zeer sterke SSB stations gaat de ontvanger een beetje 'pompen', hetgeen zich natuurlijk laat verhelpen door de antenneverzwakker te gebruiken. En dit alles met een 40 meter lange T-antenne eraan!
Het enige nadeel(tje) dat bespeurd kan

worden, is dat de ontvanger dood is tijdens het afstemmen met grote stappen (1 kHz). Snel over de band heendraaien en zoeken is er dus niet bij. Nu nog even de ATS functie geprobeerd. Op elke band, behalve de korte golf dus, vult de ATS-909 zonder morren het geheugen, hetgeen ook bij lege batterijen bewaard blijft.

Voor 'digibeten' is het een fraai gezicht om op de FM band na enige seconden de RDS mededelingen te zien verschijnen. Op de FM band leidt ook FM -stereo- ontvangst tot een uitstekend audio. Zowel spraak als muziek worden bijzonder goed weergegeven. Het geluid kan worden aangepast met behulp van het schakelaartje news/normal/music, maar het effect hiervan is te marginaal om te gebruiken. Leuk is dat de radio automatisch door middel van het RDS TC signaal elke twee minuten zijn interne klokje gelijk kan zetten.

Accessoires

Bij de ATS-909 wordt een 'werpanne' van zeven meter lang geleverd. Het spoeltje, met vingergat is gemakkelijker op- dan af te winden. De laatste meter wil er niet erg spontaan af. In de doos zit ook een gidsje,

wat een goede hulp kan zijn bij het beluisteren van wereldwijd opererende omroepstations. Er staat niet in dit gidsje wanneer het is gedrukt. Nu valt het met de veroudering van deze gegevens wel mee en iemand die de materie echt interessant vindt koopt natuurlijk jaarlijks de nieuwste editie van bijvoorbeeld het WRTH handboek.

Ook wordt bij de ontvanger een netadapter geleverd. Deze levert een bromvrije ontvangst. De adapter is gespecificeerd op 300 mA. Dat is natuurlijk om de pieken van het audio op te kunnen vangen, hetgeen waarschijnlijk alleen voorkomt bij gebruik thuis. Op reis zal de ontvanger meestal zachter staan. Om te kijken hoe lang de ontvanger op een paar batterijen speelt, hebben we een setje verse alkaline batterijen in de ontvanger gestopt; de Sangean kan gerust dertig uur op een behoorlijk volume aan blijven staan voordat de batterijen het begeven. Keurig!

De Sangean ATS-909 kost circa zeshonderd gulden/ ong. Bfr. 12000.

De ATS-909 werd ter beschikking gesteld door Doeven Communicaties & Meteo in Hoogeveen.

**UNIEKE NAVIGATIE-SOFTWARE!
NAVIGATION-WONDER**

VERSION 1.0

VOOR WINDOWS 3.1x & 95

**ACTUELE POSITIE-AANWIJZING OP DIGITALE KAARTEN
DOOR MIDDEL VAN EEN 'POINTER'!**

- SLUIT UW GPS-ONTVANGER AAN OP UW COMPUTER / LAPTOP !
- U KUNT UW EIGEN KAARTEN GEBRUIKEN !
- KALIBREER UW EIGEN KAARTEN BIJNA GEHEEL AUTOMATISCH D.M.V. HET UNIEKE KALIBRATIEPROGRAMMA !
- 'VOICE RESPONSE SYSTEM': TURN LEFT.. TURN RIGHT.. ARRIVED !
- 'AUTOMATIC ROUTE-SAVING' / 'ZOOM-WINDOW' !
- 'AUTOMATIC MAP-SELECTION' / 'AUTOMATIC MAP-SWITCHING' !
- 'MAP-SIMULATION' / 'POSITION-LOCATOR' !
- TEVENS ONTVANGT U DE SERIËLE KABEL VOOR TUSSEN UW GPS-ONTVANGER EN DE COMPUTER !
- REEDS EENVOUDIGE DIGITALE OVERZICHTSKAARTEN BIJGESLOTEN VAN 5 LANDEN; NEDERLAND, BELGIË, DUITSLAND, FRANKRIJK, ITALIË !
- INCLUSIEF 'SCREEN-CAPTURE' PROGRAMMA !
- PLUS VELE ANDERE MOGELIJKHEDEN !
- PRIJS SLECHTS DFL. 149,- INCLUSIEF B.T.W. !

VRAAG EEN GRATIS INFO-PAKKET AAN !

**WINGWAY SYSTEMS, POSTBUS 4758, 4803 AT BREDA
TELEFOON: 076-5601596 FAX: 076-5657921**